

Сопуннар

Улуус дьокутааттарын Сэбиэтин төрдүс сессиятыгар

Сэтинньи 15 күнүгэр улуус дьокутааттарын Сэбиэтин учараттаах 4-с сессията буолла. Муннаабы Сэбиэт бэрэссэдээтэлэ Афанасий Афанасьевич Захаров салайан ылта. Ону тэнэ, улуус прокурора И.В. Ядреев, улуус баһылыгын бастаабы солбуйааччы А.А. Ноговицын кыттыыны ыллылар.

Уочараттаах сессияга уопсай 3 боллуроос көрүлүннэ. Бастаабын, "Улуус бүүдүүгэ 2018 сылга уонна 2019, 2020 сылларга былааннамыт болдьох" диэн 2017с. ахсынньы 28 күнүгэр биһиргэммит 300 № -дээх быһаарыыга эбиилэри уонна уларытылары киллэри туһунан иһитиннэриини Чурапчы улууһун финансовый-экономическай управлениетын начаалынньыга Т.Т. Брыгаева иһитиннэрдэ. Салгыы улуус социальнай-экономическай сайдыытыгар дьолун кылааттарын киллэрсит, өр сылларга энкилэ суох үтүө суобастаахтык үлэлээбит дьонно "Чурапчы улууһун Бочуоттаах олохтоорго" ааты интэри туһунан сессия иккис, үһүс боллуроостарынан турда. Ол курдук, үлэ бэтэрээнигэр, Холтобо нэһилиэгин Бочуоттаах олохтоорго, "Барба" баһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Николай Егорович Саргыдаевка уонна үлэ бэтэрээнигэр, "Бочуот знага" уордьан кавалерыгар, уопуст бэтэрээнигэр, уопуст маастарыгар Семен Михайлович Неустровка манньк үрдүк ааты интэргэ улуус дьокутааттара 100% куластаан биһиргэттилэр.

Улуус прокурора И.В. Ядреев үлэ-хамнаска, күннээби да олоххо сокуону кэһи тахсыбатын туһугар дьокутааттар мунаар боллуроостарыгар сийилии хоруйдары биһрдэ. Түмүккэ улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ А.А. Захаров уонна улуус прокурора И.В. Ядреев хардарыта биһргэ үлэлээһиннэ сөбүлэни түһэристилэр.

Анна ЗАХАРОВА.

«АКАДЕМИК» ҮРДҮК ААТЫН ЫЛЛА

Самара куоракка алтынньы 26 күнүгэр Норуоттар икки ардыларынаабы холбоһуктаах наукалар академияларын кэллээһигэ буолан аастыт. Онно биһр дойдулаахпыт, билигин Чурапчытаабы физкултуура уонна уопуст институтугар ахыс сылын философия преподавателитэн үлэли сылдьар философскай наука хандьыдаата, доцент, РФ суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ, Россия философтарын уопастыбатын чилиэнэ Егор Гаврильевич Винокуров, социальнай философияга аһамыт үлэлэринэн кыттан, киниэхэ "Академик" үрдүк аата интэрилиннэ. Кини абылх хонуктаабыта президент В.В. Иванов илии баттааһынаах диплому тутта.

Егор Гаврильевич научнай үлэлэрин сырдаттааха, 11 монография, кыраабы үөрэтии уонна научнай-популярнай үлэлэр ааптардара уонна хос ааптардара, ону таһынан үрдүк үөрэх устудьуоннарыгар аһаһаах методическай босубуйалар, 190 научнай уонна научнай-популярнай ыстатыйалар ааптардара, Ытыктабыллаах киһибитигэр Егор Гаврильевичка айымньылаах үлэтигэр өссө да үрдүк ситиһиэлэри баһарыабыт.

Анна ЗАХАРОВА.

ЧУРАПЧЫГА - "Тойон мунха"

Сэтинньи 17 күнүгэр Чурапчы Эбэтигэр "Тойон мунха" буолла. Бу мунха буолара эрдэттэн биллэн, быйыл муус чарааһынан болдьобо икки төгүл көһөрүллүбүтүнэн, дьон-сэргэ тобуоруһа муһунна.

Дьэ, кырдык даһаны, былыргылар эһэллэрини, саха дьонно сылга иккитэ-ыһааха уонна мунхаба күргүмүнэн мусталларын бу мунхаттан көрдүбүт. Мунхалааһын икки күн ыһытылынна. Нэһилиэк салалтата эрдэттэн хамыһыһа тэрийэн, мунхалаахтары кытары кэлсэтэн, биһиргээтэ үлэһиттэрин булан, бастаабы күн биһиргээтэ чилиэннэринэн күөл арбаа өттүн күрэттигэ диэн таттарбытара. Иккис күн ол тийбит сирдэригэр салгыы 6 мунханы кэккэлээтэ түһэрилиннэ. Эбэс мунха түспүтэ быйыл төрдүс сыла. Балыта миньигэһинэн чугас эргин тэннээр күөлэ суох.

Тэрээһин, бэрээдэк олус үчүгэин бэлэстээххэ наада. Күөлгэ биһиргээтэ үлэһиттэриттэн ураты атын киһи киирбэтин туһунан хамыһыһа массынааттан микрофонунан биллэрэн, ким даһаны мэхэйдэспэстэ.

Эмгэрэ сыыр үрдүттэн мунха хайдах кэпэн иһэрэ ытыска уурбут курдук көстөр. Биэс мунха иннибэккэ сыһаа чугаһан тахсар чардаакка кэллилэр. Кытыы мунха иннэн, арыый хойутаан табыста. Балык хото

кэлэн, дьон-сэргэ үөрүүтэ үксээтэ. Уопаттар майдааннарга собону харса суох тастылар. Итиннэ кууллуу-кууллуу бураннарынан кытылга илдээн, 10-нуу куулунан чөмөхтөөтүлэр. Барыта 500-тэн тахса куул кэллэ.

Түгэтигэ биһиргээтэ 25-тии куулу өлүүлээтилэр. Нырыыга кыттыбыт Чурапчытаабы колледж, ЧГИФКСИ устудьуоннарыгар (сал. Константин Жирков) 20 куулу биһрдилэр. Онтон үөһэ турааччылары түгэтиккэ киирээтэ көнүллээн киллэрэн, 4 киһини биһр арээккэ туруоран, толуконнарын быһа-быһа өлүүлэрин биһрэн ыһалаан истилэр. Үтүрүһүү, аһыһалаһыы тахсыбата. Мунхаба кыттыбыттар ааттарыттан мунхалаахтарга—Николай Ивановка, Анатолий Захаровка, Иннокентий Никитиннэ, интэринээт-оскуолаба (сал. Виктор Дьяконов), суолу тутар-өрөмүөннүүр ХЭТ-кэ (сал. Валерий Сивцев), "Боотур" эдэр булмуттар кулууттарыгар (сал. Егор Анемподистов) хамыһыһа, мунха кыттылаахтарын аатыттан махтал биллэрилиннэ.

Кыһыкны чэбдик салгыһынан көнүллүк тыһыан, байаһа байым бэрситтэттэн тийһинэн, үөрэ-көтө дьизбитигэр тарбастыбыт.

Алексей СЛЕПЦОВ.

"Туллукчаан" уһуяан саһа былаһааккаланна

Ефремова, социальнай педагог М.П. Баина, этнопедагог И.Д. Захарова кыттыыны ыллылар. Оттон аһаабы кыһыл лизэнтэни уһуяан аһаларын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ С.С. Артемьев, уһуяан ыспартыбынай инструктора М.П. Сивцев уонна "Тамаллаабы Бэргэн - 2017 сыл" уһуяан иһинэн ыһыттар уопаттар күрэхтэрин мунутуур кыһыһылааһа, "Дьулурхан" бөлөх иһиллээһингэ Ваня Баин быһылар. Салгыы "Хамсаны - доруобай

буолуу төрдө" диэн маастар-кылаастар этнофитнес, ген-син-кан, дуобакка блиц-турнир, хабылык гимнастика, сахалыы хамсаныһаах ооньуулар олус тэрээһиннээхтик ыһылыннылар. Ол кэһиттэн "Дьэ кэргэннэ оҕо дьарыктанар зйгэтин тэрийи" диэн тиэмэбэ дьолунаах кэһэтии буолла.

Онон улууска манньк тэрээһин биһр бастың холобурунан буолар. Түмсүүлээх, биһр субэһэн айартутар буоллааха, туох барыта кыаллар диэн түмүккэ кэлиэххэ сеп.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Улууска Оҕо уонна ыччат дьобурун сайыннарыы сыһынан уонна "Туллукчаан" уһуяан 30 сыллаах үбүлүүһүн көрсө, уһуяан кэлэктиибин кытта төрөппүттэр уопсай субэһэн оҕо былаһааккатын онорон үлэбэ киллэрдилэр.

Былаһаакка тутуутун төрөппүттэр И.Н. Барашков уонна С.С. Артемьев ыһыттар, оттон тутуу матырыһаалын А.А. Мионов тизээн аһалбыт. Былаһаакканы киллэрии субуотунньугар төрөппүттэр Д.И. Мишин, С.С. Андреев, А.Я. Тимофеев, П.Н. Матвеев, И.В. Диодоров, И.И. Никитин, И.Н. Барашков кыттыбыттар.

Үөрүүлээх чааска уһуяан сэбидиссэйэ Т.И.

Кэпсиэхнин баҕарыын

Идэбэ таптала инэрэн

"Саха тылын уонна литературэтиирэтин сонун аныгы ирдэбилгэ эппиэттиир гына хайдах үөрэтэххэ сөбү?" дээн ыйыты үлэтин саҥа сабалаан эрэр хас биридди эдэр учууталы долгутар буолуохтаах. **Ньургуйаана Владимировна Макарова** Болот-Боотур аатынан Хатылы орто оскуолатыгар үлэтиир кэмгэр саха тылын уонна литературэтиирэтин үөрэтигэ саҥа технологиялары, ньымалары туһанан ыппыт уроктарын саас-сааһынан сэлэргиир "Саҥа сабахтары арыян" дээн учууталларга аналлаах көмө кинигэтин Дьокуускайдааҕы Эбии үөрэхтээһин судаарыстыбаннай тэрилтэтин «Үөрэби сайыннарар уонна идэни үрдэтэр» кыһатыгар 100 ахсаанынан бэчээттэтэн таһаарда.

Бу көмө кинигэни Үөрэх үлэһиттэрин идэлэрин үрдэтэр институт гуманитарнай үөрэхтээһиннэ кафедратын доцена, РФ үтүөлээх учуутала Василиса Романовна Шишигина уонна Чурапчы улуусун С.К. Макаров аатынан гимназия саха

тылыгар уонна литературэтиирэтигэр учуутала, СӨ үтүөлээх учуутала Фекла Николаевна Болдовская учууталларга олус наадалаах уонна туһалаах тирэх буолар. "Босуобуйа быһыытынан үрдүктүк сыаналаабыттарга олус көрөхсө биллээх.

Ньургуйаана Владимировнаны үлэтигэр мэлдьи сонуну, саһаны, ураты суолу-иһи көрдүүр аныгы кэм учууталын быһыытынан биригэ үлэтиир кэпсээлэрэ дьонуну сыаналыыллар. Кини уроктарын атын предметтэри, ускуустуба араас көрүннэрин кытта алтыһынар, сонун ньымалары, аныгы технологиялары туһанан, ону тэнэ тус билиитигэр, сатабылыгар олобуран ытар. Холбоһура, "Саха литературэтиирэтигэр Джокондалар бааллар дуо?", "Кулаковскай уонна Нострадамус", "Маннаары уонна Робин Гуд" уо.д.а. тиэмэлэргэ ыппыт уроктарын киһи эрэ сэргийэр. Оҕону төрөөбүт тылыгар уһуйарга, таптала инэрэргэ туһулаах үлэтин, баай уопутун түмэн сырдатар кинигэтин биригэ идэлээхтэрэ остуолга уура сылдьан туһаналларыгар бигэ эрэллээхпин.

Мин бүгүн, түгүһүнэн туһанан, балтым кэриэтэ саныыр, биригэ алтыспыт киһим туһунан кылгастык кэпсиэхпин баҕардым. Ньургуйаана Владимировна "Төрөөбүт алааскын эн таптаа" дээн патриотическай өйгө-санаага иитэр бырагырааманы ылынан, 2006 сылтан "Алаас ааттаах, дойду сурахтаах" элективнэй кууруһун оҕолоругар "Дойдум мизэ Хатылы" дээн сайынны лаабыры тэрийэн, үгүс матырыяалы хомуйан, түмэн "Хампа солко алаастардаах Хатылыбыт барахсан" дээн кинигэни 2010 с. "Саҥа таһааран, олохтоох нэһилиэнньэ олох" редакциянан-издательскай биригэ куутуулээх ыалдьытынан холбоһугар 100 ахсаанынан

бэчээттэтэн, нэһилиэкпит 175 сыллаах үбүлүөйүн көрсө, дьонун бэлэби онорбута. Кинигэ маннайгы баһыгар Хатылы нэһилиэгин топонимнара, иккис баска олохтоох бибилиэтиэкэ архыбын матырыяалларыттан нэһилиэк былыргытын кэпсиэр үһүэһүнэр, үгүс баска нэһилиэк баай устуоруйалаах үгүс кистэлэнэ өссө да арылла илик Биттиги алааһын туһунан биригэ дойдулаахпыт, кыраайы үөрэтээччи Николай Николаевич

Аржаков — Боло Уус суруйуулар, төрдүс баска оҕолор төрөөбүт нэһилиэктерин туһунан суруйбут хоһоонноро киирбиттэрэ. 2007 сылтан оскуола иһинэн "Хатылы кэскилэ" хаһыаты ыйга иккитэ таһааран, олохтоох нэһилиэнньэ куутуулээх ыалдьытынан буолбута. "Малая пресса" улуустааҕы

бэстибээлгэ кыттан, "Сыл бастын хаһыата" ааты ылары ситиспиттэрэ. Улуустааҕы, өрөспүүбүлүкэтээҕи хаһыаттарга бэчээттэнэллэрэ, сыл ахсын ыйыттар куонкурустарга биригэстээх мизэстэлэри ыппалара Кылаас салайааччытынан 12 сыл устата үлэлээбит кэмгэр төрөппүт уонна учуутал икки ардыларыгар истин сыһыаны олохтообута 2006 с. бастагы ыһуһун олох кизг аартыгар атаарбыта.

"Ньургуйаана Владимировна биһиэхэ 5-с кылаасан кылаас салайааччытынан үлэтиир. Кини олус сайаҕас санаалаах, ньургуйуун сибэҕи курдук кыраһыабай, биһиги туспутугар куруутун кыһаллар, учууталбыт баар буоллаҕына араас дьаһалларга үөрэ-көтө кыттабыт. Кини биһиэхэ иккис ийэбит кэриэтэ киһибит буолар. Кыраайы үөрэтэр элективнэй куурустан биһиги элбэҕи билэбит. Дойдубутун таптыырга, айылҕаны харыстыырга, тулуурдаах буоларга учууталбыт тус холбоһууттан үөрэннибит. Учууталбытын олус ытыктыбыт, таптыбыт", — диилэр салайар кылааһын оҕолоро. Учуутал киһиэхэ итинтэн ордук улахан суопталаах наһараада, сыанабыл баарын билбэппин.

Билигин Ньургуйаана Владимировна "Саха сириг кэнчээри ыччата" өрөспүүбүлүкэтээҕи тирэх кинигэ дириэктэри солбуйааччынан, Россия үөрэнээччилэрин бүтүүн хамсааһынын Саха сиригэр координаторунан, быйыл сайынныттан Оҕо хамсааһынын салайар өрөспүүбүлүкэтээҕи кинигэ дириэктэринэн үлэтиир. Үлэһит киһи ханнык да үлэбэ үлэлээтэҕинэ, айымньылаахтык үлэтиир. Санаттан саҥа сабахтары арыян, өссө ситиһиһээхтик үлэлэ, ай-тут дээн алгыһыбын.

Мария Петровна ИУСТИНОВА, ССРС, СӨ култууратын туйгуна.

Комсомол төрүттээхтэ 100 сылыгар

Устуоруйаны кэрэһэлиир быыстапка

«Айылгы» култуура киинигэр Ленинскэй комсомол 100 сыллаах үбүлүөйүн чэрчитинэн, "Эдэр сааспыт комсомол" дээн быыстапка турбута. Быыстапкага комсомол устуоруйатын кэрэһэлиир матырыяаллары дьон-сэргэ үөрэ-көтө көрдө.

Ол курдук, Любовь Алексеевна Пермякова туруорбут пионерскай формата, "Пионер", "Бэлэм буол" сурунаала, хаһыата, паапкалара, барабаана, вымпела, знамята чабыл күннээх оҕо сааһы санаттылар. Оҕо бибилиэтиэкэ (сэб. Елена Дьячковская) "Аалай уоттаах сулуһум" дээн комсомол XVI съезиттэн XX съезигэр дылы историческай суолталаах паапкалара, Холтоботтон Марианна Тимофеевна Макарова аҕалыт 30-с сыллардааҕы комсомолскай туһунан "Саһарбыт хаартыскалар тугу кэпсиһиллэрий?" стендэлэрэ. Мария Дмитриевна Сергеева онорбут комсомол туһунан паапкалара, Эрилик Эристиин аатынан колхуос, сопхуос бастын үлэлээх эдэр ыанньыксыттарын, суоптардарын, тырахтарыстарын туһунан альбомнара, рекордсменнар, чөмпүйүөннэр аалай лиценэлэрэ, үлэһит көлүөнэ үлэбэ ситиһиһилэрин вымпеллара, колхуос, сопхуос комсомольскай олоһун туһунан стендэлэр дьон болломтотун тарта. Маны Эрилик Эристиин аатынан сопхуос комсомольскай тэрилтэтин босхоломмут сэкирээтэрдэрэ Акулина Афанасьевна Иванова ыччат наһааһыныа Александра Николаевна Пестерева, чулуу механизатор Кирилл Николаевич Пестерев туһунан стендэтэ, альбомнара, Александра Петровна Кузьмина (комсомолка Шура) оччотооһу комсомольскай олох күүрээһиннээх субуотунньуктарын, гастролларын туоһулуур стендэлэрэ ситэрэн биэрдиһэр. Григорий Тимофеев сүүрбэһис үйэтээҕи, сабиэскэй кэмнээҕи олоһу кэпсиэр значоктарын коллекцията улахан сэнээрийини ылла. Хадаартан урукку комсомолскай "Комсомольскай прожектор" хаһыаттарын аҕалан туруорбуттара эдэр саас, үлэ күүрээһиннээх кэмнэринэн илгийдэ. Любовь Михайловна Григорьева балыһа үлэһиттэрин комсомольскай олоһун

туһунан матырыяаллар, альбомнара, Татьяна Васильевна Адамова оройуон үлэбэ рекордсменнарын, чөмпүйүөннэрин альбомун, Нерюнгри куораты кытта шефэһии өйдөбүннүүк альбомун, "Комсомольскай албан аат" мусуойу төрүттээбит, комсомол бэтэрээнэ Николай Саввич Соловьев оройуон комсомолун устуоруйатыгар рукописнай матырыяалларын, ахтыылары, комсомол бэтэрээнэ Роман Ильич Васильев кыһа Ирина Романовна аҕатын Чурапчы комсомолыта сэрии кэмнээҕи устуоруйатын туһунан матырыяалын, Бахсыттан нэһилиэк комсомолскай туһунан баннердары аҕалан быыстапканы байытан, ситэрэн-хоторон биэрдиһэр.

Быыстапка "Комсомолтан үүммүт салайааччылар" раздэлыгар аҕа көлүөнэ ытыктыыр, убаастыыр оройуонна уһуннук үлэлээбит салайааччылар И.П. Листиков, М.Е. Пермяков, Е.М. Макарова, Э.И. Монастырев, И.Д. Неустроев, И.П. Васильев, И.И. Кандинский, А.А. Сивцев, Н.С. Дмитриев комсомолга үлэлээбиттэрин туһунан матырыяаллар, кинигэлэр, комсомол райкомун 1-кы сэкирээтэрдэрэ Ф.Р. Иванов, П.И. Уаров, Т.Т. Тоскин, М.М. Данилов туһунан альбомнар кинигэлэри кытта биригэ үлэлээн алтыспыт көлүөнэни олус долгуттулар. Киин бибилиэтиэкэ "Сүрэх сөбүрүөбүт төлөнө — комсомол" (библ. Саргылаана Флегонтова) комсомол туһунан ырыанньыктарын, кинигэлэрин, плакаттарын быыстапкага улахан сэнээрийини ылла.

Ааспыт үйэтээҕи элбэх көлүөнэни ииппит ыччалыт сойууһун "Ленинскэй комсомолбут" туһунан быыстапкага актыыбынайдык кыттыбыттарга дириг махталбын тиэрдэбин. Уонна матырыяаллары өссө байытан, эбэн нэһилиэктер, оройуон киинин тэрилтэлэрэ бары комсомольскай олох устуоруйатын үөрэтэн, матырыяаллары хомуйан, текстовой, фото матырыяалларын А4 бэчээттээн, электроннай вариантынан эмиэ улуустааҕы бэтэрээннар Сэбиэттарин бэрэссэдээтэлгэр М.Н. Матвеевага 2019 с. кулун тутар 1 күнүгэр дэри туһарыттигэр көрдөһөбүн.

Христина ФЕДУЛОВА.

Үтүө холобур

Эдэр ыалга туһааннаах көмө

Сэтинньи 16 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэр "Чаран" уулуссага олорор Виктория, Альберт Гурьевтар дьэз кэргэннэригэр улахан үөрүүлээх күн буолла.

Кинилэр быйыл саҥа туттубут дьэзлэригэр Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын көбүлээһининэн, тэрийиитинэн босхо гаас киллэрилиннэ. Итини бэлиттиир тэрээһиннэ Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыгын эбээһинэһин толороочу Алексей Егоров, баһылыгы социальнай боллуростарга солбуйааччы Петр Гуляев, "Сахатранснефтегаз" тэрилтэ салайааччытын солбуйааччы Иван Степанов, "Теплогаз" маҕаһыын үлэһитэ Наталья Аммосова, "Чаран" түөлбэ салайааччыта, улуус дьокутаата Иннокентий Архипов кыттыыны ыллылар.

Быйыл күһүн гаас үлэһиттэрин күнүн чэрчитинэн, улуус киинин гаастааһынна бу нэһилиэнньэ олоһо туссарыгар олус наадалаах салааны сайыннарыыга субэлэһии буолбута. Онно мустубуттар элбэх оҕолоох эдэр ыалга гаастааһыны босхо киллэригэ бастагы хардыыны көмөлөөн онорор аахсыһы (социальнай бырайыак) саҕалыырга дээн быһаары ылыммыттар. Ол түмүгэр 3 оҕолоох Гурьевтарга бу бастаһыннан гаас киирдэ.

Хаһаайка үөрэн-көтөн туран, бу улахан көмөлөрүн иһин кыттыгастаах тэрилтэлэр салайааччыларыгар, кэлэктииптэригэр, нэһилиэк салалтатыгар, олорор түөлбэтин дьокутаатыгар махтанна. Эбэрдэ тыл эппиттэр дьэз-уот сылаас буоларыгар баҕардылар, манньык бырайыак салгы үлэтиригэр эрэнэллэрин эттиһэр.

Алексей СЛЕПЦОВ.

УЛУСНҮЙ (РАЙОННҮЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)
ЧЕТВЕРТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 23

с. Чурапча от 15 ноября 2018 года
О присвоении почетного звания «Почетный гражданин Чурапчинского улуса»
Неустрову Семену Михайловичу

На основании Положения о звании «Почетный гражданин Чурапчинского улуса», утвержденного решением улусного Совета депутатов №298 от 26 декабря 2017 года, шестьдесят четвертая (внеочередная) сессия улусного (районного) Совета депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) р е ш и л:

за многолетний добросовестный труд и огромный вклад в социально-экономическом развитии Чурапчинского улуса, присвоить звание «Почетный гражданин Чурапчинского улуса» Неустрову Семену Михайловичу, ветерану труда, кавалеру ордена «Знак Почета», обладателю медали «За доблестный труд в ознаменовании 100-летия со дня рождения В.И.Ленина», Почетного знака «Ветеран физической культуры и спорта» РС(Я), мастеру спорта ЯАССР по национальной борьбе Халсагай, победителю социалистических соревнований 1973, 1974, 1975, 1976, 1980 гг.

А.Т. НОГОВИЦЫН,
глава Муниципального образования,
А.А. ЗАХАРОВ,
председатель улусного (районного) Совета депутатов.

УЛУСНҮЙ (РАЙОННҮЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС (РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)
ЧЕТВЕРТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 24

с. Чурапча от 15 ноября 2018 года
О присвоении почетного звания «Почетный гражданин Чурапчинского улуса»
Саргыдаеву Николаю Егоровичу

На основании Положения о звании «Почетный гражданин Чурапчинского улуса», утвержденного решением улусного Совета депутатов №298 от 26 декабря 2017 года, шестьдесят четвертая (внеочередная) сессия улусного (районного) Совета депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) р е ш и л:

за многолетний добросовестный труд и огромный вклад в социально-экономическом развитии Чурапчинского улуса, присвоить звание «Почетный гражданин Чурапчинского улуса» Саргыдаеву Николаю Егоровичу, ветерану труда, главе крестьянского (фермерского) хозяйства «Барга», Почетному гражданину Хотопинского наслега, автору спортивного гимна Чурапчинского улуса «Чурапчи марша».

А.Т. НОГОВИЦЫН,
глава Муниципального образования,
А.А. ЗАХАРОВ,
председатель улусного (районного) Совета депутатов.

Мань туһан

БАЛЫК АРЫЫТА

1. Балык арыыта киһи ыарыыны утары охсуһарын күүһүрдэр, тыһыар уорган (бронха) ыарыыларын сэрэтэргэ эмиз туттуллар.

2. Статистика көрдөрөрүнэн, үксүн балык арыыта санаа тууйуллуутуттан босхолонорго көмөлөһөр. Бу сыттаах эми иһэр киһи куруук үчүгэй наставыаннаах сылдьар эбит. Тоҕо диэтэххэ, балык арыыта киһи этигэр-хааныгар «дьол гормонунан» ааттанар серотонины онорон таһаарарыгар көмөлөһөр.

3. Унуох кытаатарыгар, артроз, остеопороз ыарыылары мүлүрүтэргэ көмөлөһөр. Ону таһынан остеопорозу сэрэтэргэ наадалаах битэмининэн баай.

4. Үлүс киһи күһүн аанньа утуйбат. Күн сырдыга абыайаһына уонна күһүннү түбүктэр биһиги эппитигэр-симмитигэр суола суох хаалбаттар. Үчүгэйдик утуйбат киһи үлэтиир кыаба мөлтүүр. Күннэ 2 г балык арыыта үлэтиир кыабы күүһүрдэр.

«Саха ыалын халандаарыттан».

Сылан нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, күндү убайбыт

ТРОФИМОВ Прохор Михайлович

бу дьыл сэттиннэ 18 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар диригин куртууйан туран иһитиннэрэбит.

Сылантан, Дьокуускайтан, Намтан бииргэ төрөөбүттэрэ, кинилэр дьиз кэргэттэрэ.

Кытаанах нэһилиэгиттэн төрүттээх Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо

ПОНОМАРЕВА Ирина Ивановна

эмискэ ыалдьан олохтон туораабытынан кыһыгар, сиэннэригэр, бары бииргэ төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

«Кытаанах нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк бэтэрээннэрэ.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ

ПАВЛОВА Мотрена Николаевна

уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Афанасий Иванович Павловка, олохторугар, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы оройуонунан коммунистическай партия бюрота.

Кэриэстэбил

Ахта - саныы сылдыахпыт

Тапталлаах оҕобут Александр Григорий Анатольевич ыарахан ыарыыттан орто дойдуга олохтон туораабыта бу дьыл сэттиннэ 15 күнүгэр биһир сылын туолла. Гриша 2002 сыллаахха кулун тутар 12 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэр Александровтар дьиз кэргэннэ иккис оҕон төрөөбүтэ.

2,5 сааһыттан «Улыбка» уһууаанна сылдыахтыа. Уһууаанна араас күрэхтэргэ, кункурустарга сөбүлээн, ис дуһуһаттан баҕаран туран кытара. Бу күрэхтэргэ барыларыгар табыллар, ситиһиллэр этэ. «Таммахаан» кункурууска Витас ырыаларын толороро, кинини кумир оҕостон, манан көстүүмү тиктэрэн кэллэ, наһаа астыммыта. Балнай үгүһүн дьарыктанан, өрөспүүбүлүкэ ытыллыбыт күрэххэ 2-с миэстэ буолбута. 2002-2009 сс. уһууаан биһир актыбынай иитиллээччигэ буолан, уһууааны бүтэрэригэр «Үрүң көмүс» кинигэсэ киирбитэ.

2009 с. күһүн Чурапчы орто оскуолатыгар 1-кы кылааска үөрэнэ киирбитэ. Вера Михайловна Пермякова кылааһыгар старостанан, культурунай-маассабай секторынан талыллыбыта. 2-с кылааһы бүтэрэн баран, убайынаан Анапа куоракка лаабырга сынньанан кэлбитэ. Муораба сөтүөлээн, улаатан боччумурбут курдук этэ. Үлүс кылаас кэннэ Дьокуускай куоракка «Ай-ыллаа» ырыа лаабырыгар сылдыахтыа. Лаабырга ырыа фонограмманын онотторон, «минусовка-плюсовка» диэн муусука термининэн билэн, улаатан, наар ырыанан дьарыктанар буолбута. Төрдүс кылааһы Төлөй оскуолатыгар бүтэрбитэ. Алын кылаастарга Гриша эппитинэстээбэ, эйэһинэ, оҕолору кытта түргэнник уолсый тылы булара, тэрийэр дьобурдааҕа биллибитэ. Үөрэби, үлэни кытта тустуунан дьарыктанан сабалаабыта.

Оҕобут баҕа санаата туолан, Д.П. Коржин аатынан Чурапчытаагы ыспартыбынай оскуолаба 5-с кылааска үөрэнэ киирбитэ. Эһаан өттүнэн сайдыылаах буолан, успуорду олус сөбүлүүр. Ордуку футболлурун, тустарын астынара. Улахан тустуук буолуон баҕара. Араас күрэхтэһиһлэргэ кыттан, оскуолатын, улуһун чизин албэхтэ көмүскээбитэ. Ол курдук, манньк ситиһиллэрдээбэ: 2014 с. П.В. Шестаков аатынан улуустаагы көнүл тустуу чөмпүйэнтэтигэр – 2-с миэстэ, 2014 с. И.Г. Федосеев аатынан «Боотурдар сонньуулары» Бүтүн Россиятаагы бэстибээлин тустууга күрэхтэ – 3-с миэстэ, 2015 с. ССРС успуордун маастарын И.И. Протодьяконов аатынан 10-с өрөспүүбүлүкэтээби турнирга – 2-с миэстэ, РФ успуордун маастара Н.Е. Давыдов аатынан көнүл тустуу аһаҕас турнирыгар – 2-с миэстэ, 2015 с. СӨ үтүөлээх тириэньэрэ М.Е. Захаров кэриэһигэр өрөспүүбүлүкэтээби аһаҕас турнирга – 2-с миэстэ, ССРС успуордун маастарын

Б.Б. Борисов кэриэһигэр өрөспүүбүлүкэтээби аһаҕас турнирга – 2-с миэстэ, 2015 с. Е.И. Черкашин иитээччилэрин бириһигэр 4-с өрөспүүбүлүкэтээби турнирга – 1-кы миэстэ, 2015 с. П.П. Пинигин бириһигэр өрөспүүбүлүкэтээби тустууга – 2-с миэстэ, 2015 с. П.Нестерев кэриэһигэр тустуу өрөспүүбүлүкэтээби турнирыгар – 1-кы миэстэ.

6-с кылааһы бүтэрбит сайыкыгар Гриша атабын өлөрөн, балыһаа киирбитэ. Остеосаркома диэн унуох ыарахан ыарыыта оҕобутун хаалааҕа ылан, Москва куоракка Дмитрий Рогачев аатынан оҕо балыһатыгар эмтэнэ киирбитэ. Ол күһүнүгэр Гриша уна атабын ампутациялаабыттара. Оҕобут төһө да атаба суох хааллар, санаатын түһэрбэккэ, эмтэнэн үтөрүөм, паралимпиадаба тиийэ күрэхтэһиһ диэн бигэ эрэпээбэ. Муус устар ыйга Чурапчы улуһун дьаһалтатын көбүлээһининэн, Гришаба атах протеза онотторорго үтүө санаа аахсыйатын тэрийбиттэрэ. Бу аахсыйаба төрөөбүт нэһилиэгин дьон-сэргэтэ, албэх тэрипте көмөлөспүттэрэ. Ол сыл протез онотторон, санаабыт көтөбүллэн сырыттаахпытна, тынатыгар метастаз баран, эмискэччи операция онотуллар буолбуга. Күүстээх химиотерапия, операция кэнниттэн син арыый да буолан, дойдутугар кэлэн, үөрэбин дьэтигэр олорон, этиннэ түмүктээбитэ.

Ыарыы ытарчалыы ылан арахсыбакка, эбии бэргээн, атын сиргэ баран, эмтэнэргэ быһаарыммыпыт. Ол курдук, «Яктру» сайт нөҕүө ытыллыбыт үтүө санаа аахсыйатын көмөтүнэн Казахстанга Алма-Ата куоракка иккитэ баран эмтэнэ сагаабыпыт да, ыарыы бэриммэтэбэ.

Тапталлаах оҕобут Гриша хаһаа үөрүннээн, кэпсэтиннээн, албэх дойдоттордоох, куруутун оҕо ортогугар сүүрү-көтө, оонньуу, тугу эрэ тэрийэ, хамсы-имси сылдыар буолара. Төһө да ылдыа сыттар, табаарыстарын, учууталларын, тириэньэрдэрин куруутун ахтара, хаһан дьэтигэр тиийэн көрсөрүн, кэпсэтин саныыра.

Оҕобут Гриша эмтэнэригэр, олох олохторугар күүс-көмө, өйөбүл буолбут норуот эмчитигэр Мотрена Ивановна Григорьевна-Чугдаараба, өрөспүүбүлүкэбит, нэһилиэкпит дьонугар-сэргэтигэр, каллиагаларбитигэр, табаарыстарбытыгар, аймактарбытыгар махталбытын биллэрэбит.

Тапталлаах оҕобут Гриша төһө да кылгас олобу олордор, биһиги сүрэхпитигэр чугаскын, үйэ-саас тухары ахта-саныы сылдыахпыт.

Ийэтэ, аҕата, бииргэ төрөөбүттэрэ.

Кылаабынай арааһтар эт. - А.Н. ЗАХАРОВА
Эппитинир сакитаттар, сурук отделе - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ
Кэриэһимкэ, тыа хаһаайыстыбатын отделе - А.М. СЛЕПЦОВ,
Кэрэспэдиэн - С.А. ЖЕНДИНСКЭЙ,
Танаккы - Л.К. ПОПОВА,
Бачааһтээн - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаарал-ылар: СР
Правительствата, Чурапчы улуһун
«Саһа олох» редакция-издательскай
холбоһук автономнай учреждение.
Российскай Федерация Россиянааһор СР
управлениытыгар 2012 с. кулун тутар 15
күнүгэр регистрацияламмыт нумэра - ПИ
№14-0238.

Редакция, издатель,
аадырыһа: 678670, Чурапчы
сиг., Карл Маркс уул., 26-а
Телефоннарбыт: редактор
- 41-332, отделе - 41-265,
41-368. E-mail: sanaobh@
mail.ru, сайт: sanaobh.ru,
instagram: @sanaobh

Бачааһа саһаа: №88 (1154)
Күүһүк: 4 бөн. лийс
Ахсаһа 750. Хаһыат сыанаһа: 10

Аһаһа оҕуруу аһаһа саһаа редакция
отделааһа, олохтон олохтон олохтон
Судьяларга, олохтон олохтон олохтон
оноһа саһаа аһаһа саһаа аһаһа

Хаһыат бачааһа бэриллэр графика: 16 x 0,0 м. Бачааһа бэриллэр: 16 x 0,0 м. «Саһа олох» редакция-издательскай холбоһука 19.11.2018 с. офсетта бачааһа.
Телефоннарбыт: 678670, Чурапчы сиг., Карл Маркс уул., 26-а. Индекс: 64907. Хаһыат нумэраһа иһитэ, отторуһуһа уонна баһынаһа таһаар.